

TOM BOGAERT

over 'Visit Rwanda'

West-Vlaming Tom Bogaert werkte als mensenrechtenactivist voor de VN en Amnesty International tot hij in 2004 naar de VS verhuisde om er als beeldend kunstenaar aan de slag te gaan. Zijn werken tonen nog steeds een voorliefde voor maatschappelijke en politieke thema's. Op 16 juni komt Tom op uitnodiging van *Bildnis – Forum voor Kunst* naar De Grote Post om te vertellen over zijn nieuwste project 'Visit Rwanda'. Daarin stelt hij de disproportionele media-aandacht in vraag van twee gebeurtenissen uit de jaren negentig – de Rwandese genocide en de zaak O.J. Simpson.

Je project gaat uit van de gelijktijdige gebeurtenis van de genocide in Rwanda en de O.J. Simpson-zaak. Welke link is er volgens jou tussen die gebeurtenissen?

De genocide in Rwanda vond plaats van 7 april tot 4 juli 1994. Niettegenstaande ik toen werkte in de vluchteling-sector in België hadden mijn collega's en ik eigenlijk geen idee wat er zich afspeelde in Rwanda. In de VS waar ik nu woon en werk, was er – net

als overal dus – aanvankelijk vrijwel geen mediaberichtgeving over de genocide. Wel was er op vrijdag 17 juni 1994 een politieachtervolging op een snelweg in Los Angeles die live door 95 miljoen televisiekijkers werd gevolgd. Toen ik werd uitgenodigd om een project op te zetten bij Ivuka Arts in Kigali, stelde ik voor de 'Relativiteit van Gelijktijdigheid' te verkennen, het concept uit de theoretische fysica dat stelt dat twee ruimtelijk gescheiden

gebeurtenissen die tegelijkertijd voorkomen niet absoluut is, maar afhangt van het referentiekader van de waarnemer. Collin Sekajugo, de oprichter van Ivuka, was onmiddellijk enthousiast en zo zijn we eraan begonnen.

Hoe heb je die twee gebeurtenissen verwerkt in je project?

Aanvankelijk had ik gehoopt ter plaatse een Ford Bronco te kunnen huren om een Rwandese versie van de 'Bronco Chase' uit 1994 te maken waarin O.J. Simpson de politie leidde in die achtervolging op de snelweg. Dat bleek al snel financieel niet haalbaar en vanaf de tweede dag zijn we gaan filmen vanop een moto-taxi met een lokale acteur 'JMV' en als enige rekwisiet een Amerikaanse voetbalhelm die ik had meegebracht uit New York. Alles verliep aangenaam chaotisch en het is pas in de montage dat de film vorm kreeg toen ik het ritme en het geluid overnam van de originele 'Bronco Chase'-uitzending. Als alles goed gaat wordt het uiteindelijke en fantastische resultaat 'Dog Day Afternoon' (14:57) binnenkort getoond op een kortfilmfestival in je buurt.

Ik werkte ook aan een reeks gepersonaliseerde voetbalshirts die een rudimentaire tijdslijn van de recente geschiedenis van Rwanda vormen. Het T-shirtproject 'Time' is geïnspireerd op de recente en controversiële beslissing van de Rwandese overheid om FC Arsenal te sponsoren voor 30 miljoen euro: de spelers

dragen nu het 'Visit Rwanda'-logo op hun linkermouw.

Je bent een maand in Rwanda geweest om alles uit te werken. Hoe heb je dat ervaren?

Ik was voordien nooit in Rwanda geweest – enkel in de buurlanden toen ik nog werkte voor de VN en Amnesty International. Ik was best wel zenuwachtig voor mijn vertrek en wist dus niet of ik toegelaten zou worden op het Rwandese grondgebied met mijn verleden als mensenrechtenactivist en mijn voorkeur voor (geo-)politieke thema's als beeldend kunstenaar. Ik landde om twee uur 's nachts – kreeg een visa voor een maand en nam een taxi naar Ivuka waar ik verbleef. Alles is perfect verlopen eigenlijk. Het Ivuka-team was fenomenaal; door het nemen van risico's, het faciliteren van discours, productie-knowhow en het oplossen van problemen, maakten zij van het project een succes. De opening werd een soort buurtfeest met meer dan tweehonderd gasten en er was bier, brochettes en een discobar.

Wat mag het publiek van je lezing verwachten?

Ik hoop eigenlijk dat het geen lezing wordt (zeker niet op een zondag) maar eerder een gesprek met het publiek gefaciliteerd door Els Wuyts van Bildnis. We gaan het hebben over het project op zich – feitelijk – maar ook over mijn positie als 'witte Belgische kunstenaar' in een Afrikaans land. Over hoe succesvol Rwanda is geweest in haar zoektocht naar rechtvaardigheid, in het onthullen van de waarheid en in het bevorderen van sociale cohesie 25 jaar na de genocide – en welke prijs werd betaald op het vlak van mensenrechten en democratie.

En tenslotte is het passend om in De Grote Post na te denken over postkolonialisme met 'post' zoals gebruikt in de postinternetdiscussie: het begrip dat postkolonialisme niet verwijst naar een tijd 'na' de kolonies, maar eerder naar een manier van denken; een soort nazinderen van een ideologie die – soms moeilijk – ontleerd kan worden... En dan gaan we iets drinken. ■

TOM BOGAERT - VISIT RWANDA

ZONDAG 16.06.2019 om 11.00 uur

CC DE GROTE POST

www.tombogaert.org / www.uitinoostende.be